

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних і прикладних наук
Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з методичної роботи
 Ярослав ШТАНЬКО
«28» 08 2025 р.

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	24 Сфера обслуговування
Спеціальність:	242 Туризм і рекреація
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма:	«Економіка та організація туристичної діяльності»
Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

Івано-Франківськ
2025

РОЗРОБНИК:
ст.викл. кафедри туризму
та готельно-ресторанної справи

Людмила ЖИРАК

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри туризму
та готельно-ресторанної справи
протокол №1 від 26 серпня 2025 р.
в. о. завідувача кафедри

Христина ТЕРЛЕЦЬКА

УЗГОДЖЕНО:

в. о. гаранта ОПП

Христина ТЕРЛЕЦЬКА

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

e-mail	liudmyla.zhyrak@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua
Сторінка курсу в СДО	Рекреаційно-туристичний потенціал країн і регіонів світу

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна «Організація екскурсійної діяльності» передбачає вивчення основних понять і специфіки екскурсійної діяльності, методичні, технічні та організаційні вимоги щодо створення та проведення екскурсій, прийоми проведення екскурсій, вивчення професійної майстерності екскурсовода та специфіку роботи з різними типами екскурсантів.

Мета навчальної дисципліни: здобуття теоретичних знань та формування практичних навичок зі створення та проведення екскурсій, а також якісна підготовка фахівця екскурсійного супроводу.

Завдання дисципліни: вміння створювати та проводити екскурсії, володіння прийомами та техніками проведення екскурсій.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

1. основні визначення екскурсійної діяльності;
2. класифікацію екскурсій;
3. законодавчі акти, які регламентують надання екскурсійних послуг;
4. технологію створення екскурсій;
5. методику оформлення технологічної документації екскурсії;
6. прийоми проведення екскурсій;
7. професійну майстерність екскурсовода;
8. психологію роботи з екскурсантами;
9. специфіку надання екскурсійних послуг для різних груп населення;
10. екскурсійний потенціал обраної території.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

1. використовувати теоретичні знання з основ екскурсійної діяльності;
2. використовувати прийоми проведення екскурсій;
3. володіти практичними навичками ведення екскурсії;
4. володіти мистецтвом публічних виступів;
5. виокремлювати найбільш привабливі екскурсійні об'єкти для туриста;
6. працювати з різними категоріями екскурсантів.

Професійні компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Організація екскурсійної діяльності» (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Економіка та організація екскурсійної діяльності» (2022-2023).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
К 15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності К16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ПР06. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.

К 20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного)	ПР12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.
	ПР09. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	3		
Семестр	6		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	14 (в годинах)	6 (в годинах)
	семінари	14 (в годинах)	6 (в годинах)
Самостійна робота		62 (в годинах)	78 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	Екзамен		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Географія туризму	Організація сільського зеленого туризму
Туристичне краєзнавство	Організація еногастротуризму
Технологія туристичної діяльності	Організація анімаційних послуг

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Тема 1. Теорія екскурсійної справи (2 год.)

Предмет, об'єкт, мета і завдання курсу «Організація екскурсійної діяльності»
Сутність екскурсійної діяльності. Поняття «екскурсія», класифікація екскурсій.
Специфіка оглядових і тематичних екскурсій. Функції, принципи та завдання екскурсій

Питання для самостійного вивчення: історія екскурсійної справи. Сучасний стан екскурсійної діяльності на ринку туристичних послуг місцевого рівня (1,2,3,4).

Тема 2. Технологія створення екскурсій (2 год.)

Етапи підготовки та розробки екскурсії. Підбір екскурсійних об'єктів.
Індивідуальний та контрольний текст екскурсовода. Портфель екскурсовода
Технологічна документація екскурсії

Питання для самостійного вивчення: основні критерії оцінки екскурсії.
Рецензування методичної документації екскурсії. Прийом та оцінка розробленої екскурсії (1,2,3,4).

Тема 3. Техніка проведення екскурсій (2 год.)

Вимоги до техніки ведення екскурсії. Знайомство з групою, пересування екскурсантів. Техніка використання «портфеля екскурсовода»

Питання для самостійного вивчення: техніка пішохідних екскурсій. Техніка автобусних екскурсій. Технологічна карта екскурсії (1,2,3,4).

Тема 4. Методичні прийоми проведення екскурсій (2 год.)

Прийоми показу в екскурсії. Прийоми розповіді в екскурсії.

Питання для самостійного вивчення: техніка і співвідношення використання прийомів показу і розповіді в екскурсії (1,2,3,4) .

Тема 5. Професійна майстерність екскурсовода (2 год.)

Особистість екскурсовода, його права й обов'язки. Складники професійної майстерності екскурсовода. Вербальна та невербальна комунікація екскурсовода. Ораторське мистецтво екскурсовода. Особливості проведення

дитячих екскурсій. Особливості екскурсій виїзного характеру. Специфіка екскурсій для іноземних туристів. Особливості проведення тематичних екскурсій. Специфіка туристичного супроводу. Психологічні особливості роботи екскурсовода. Психологія екскурсантів. Типи особистості. Вирішення конфліктних ситуацій. Психологія роботи з екскурсантами.

Питання для самостійного вивчення: анімаційна діяльність в туризмі». Акторська майстерність екскурсовода. Психологічні особливості роботи з екскурсантами. Конфлікт та способи його вирішення. Доповідь на тему: «Про що не говорять на екскурсії» (1,2,3,4,5,21).

Тема 6. Проведення оглядової екскурсії по місту (4 год.)

Історія міста. Екскурсійні об'єкти міста. Музеї й пам'ятники міста. Обхід екскурсійного маршруту. «Проблемні» ситуації під час екскурсій.

Питання для самостійного вивчення: хронологія розвитку міста. Заклади розміщення і харчування міста. Індустрія розваг. Туристичні фірми міста, пропозиція екскурсійних програм. Туристичний імідж міста, бренд, сувенірна продукція. Економіка міста (7-10,16,20).

Зміст семінарських занять

Тема 2. Технологія створення екскурсій

Заняття 1. Розробка екскурсії (2 год.)

1. Техніка формування портфелю екскурсовода.
2. Формування контрольного тексту екскурсовода.
3. Формування індивідуального тексту екскурсовода.

Тема 3. Техніка проведення екскурсій

Заняття 2. Техніка проведення екскурсії (2 год.)

1. Дотримання елементів ритуалу під час ведення екскурсії.
2. Робота з мікрофоном та портфелем екскурсовода.
3. Складові елементи успішної екскурсії.

Тема 4. Методичні прийоми проведення екскурсій

Заняття 3. Техніка використання прийомів показу і розповіді в екскурсії (2 год.)

1. Техніка використання прийомів показу в екскурсії (прийоми: локалізації подій, меморіальної дошки, абстрагування, зорової реконструкції).
2. Техніка використання прийомів розповіді в екскурсії (прийоми: характеристики, репортажу, посилення на очевидців, довідки).

Тема 5. Професійна майстерність екскурсовода

Заняття 4. Мова тіла екскурсовода (2 год.)

1. Вербальна та невербальна комунікація в роботі екскурсовода.
2. Жести, міміка в роботі екскурсовода.

3.Невербальні прийоми ведення екскурсії.

4.Ораторське мистецтво. Акторська майстерність. Елементи анімації в роботі екскурсовода.

Тема 6. Проведення оглядової екскурсії по місту

Заняття 5. *Проведення оглядової екскурсії по місту (2 год.)*

1.Специфіка проведення оглядової екскурсії по місту (Івано-Франківськ).

2.Архітектурні пам'ятки міста. Легенди.

3.Економічно-ділове життя міста.

Зміст самостійної роботи студентів

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Організація екскурсійної діяльності»

Найменування видів робіт	Розподіл годин	
	денна форма	заочна форма
Самостійна робота, год, у т.ч.:	62	90
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	10	20
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	10	20
Підготовка звітів з практичних робіт	10	10
Підготовка до поточного контролю	10	20
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	22	20

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відвідування занять є важливою складовою частиною навчання. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Якщо здобувач відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Дозволяється вільне відвідування лекцій

студентам за індивідуальним графіком навчання. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Під час виконання письмових тестових завдань недопустимим є порушення академічної доброчесності.

ПОВЕДІНКА В АУДИТОРІЇ

Поведінка поведження здобувачів у аудиторії і взаємини з викладачем здійснюються у відповідності до Кодексу корпоративної етики та Принципів і норм академічної доброчесності, як функціонують в УКД. Усі учасники освітнього процесу повинні з повагою ставитися одне до одного, бути зваженими, уважними та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

На початку вивчення курсу викладач знайомить здобувачів з основними пунктами Положення про академічну доброчесність, відповідно до якого й здійснюється освітній процес. Під час виконання письмових тестових завдань недопустимим є порушення академічної доброчесності. Усі види робіт здобувачів мають бути авторськими.

ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

Здобувачі мають право оскаржувати результати поточного оцінювання, а також інформувати про факти конфліктних ситуацій в академічній групі чи з викладачем у відповідності до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за покликанням <https://bit.ly/3CnfUgk>. Передбачено перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Для зарахування теми або частини теми здобувач надає відповідний сертифікат, де зазначені результати навчання та обсяг курсу (модуля) у годинах (кредитах ЄКТС).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця в галузі 24 «Сфера обслуговування».

Програмний результат	Метод навчання	Метод
----------------------	----------------	-------

навчання		оцінювання
ПР06. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів. ПР12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг. ПР09. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.	Словесні методи (лекція, розповідь пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні методи); інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах))	диференційований екзамен

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється [«Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів»](#), яке розміщено на сайті університету в розділі «Публічна інформація»: <https://ukd.edu.ua/node/1149>

Здобувачі мають право оскаржувати результати поточного оцінювання, а також інформувати про факти конфліктних ситуацій в академічній групі чи з викладачем у відповідності до [«Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій»](#).

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали - “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі.

Здобувачі які ведуть конспект лекцій, мають план-проспект семінарського заняття, а також формулюють власну аналітичну думку з конкретного питання можуть претендувати на оцінку відмінно “5”. Також здобувачі, які приймають активну участь в обговоренні відповідей своїх колег можуть отримати додаткові бали до власної відповіді, або окрему оцінку. Якщо

здобувач відповідав усно і виконував тестові завдання під час семінару, викладач вносить до Журналу дві оцінки.

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Підсумковий контроль знань у формі диференційованого заліку (І семестр) проводиться у вигляді комп'ютерного тестування. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів.

Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно Шкали оцінювання знань за ЄКТС) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %
Національна диференційована шкала	
Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59
Національна недиференційована шкала	
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	0 – 59
Шкала ECTS	
A	90 – 100
B	83 – 89
C	75 – 82
D	67 – 74

E	60 – 66
FX	35 – 59
F	0 – 34

Студенти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

Об'єктивність процедур проведення контрольних заходів забезпечується відмежуванням результатів поточного контролю від результатів підсумкового контролю.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Карпюк З К., Цвид-Ендрю Н.В. Екскурсознавство і музеєзнавство: метод. рекомендації для практичних робіт із курсу. Луцьк: ВежаДрук, 2017. 48 с.
2. Король О. Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі: навч.-метод. посіб. Чернівці: ЧНУ, 2016. 144 с.
3. Організація екскурсійної діяльності: навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Л. А. Слатвінська. Умань: Візаві, 2022. 205 с.
4. Поколодна М. М. Організація екскурсійної діяльності: підручник. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2017. 180 с.
5. Психологія туризму: навч. посібн. Дніпропетровськ: Дніпропетровський гуманітарний університет, 2015. 194 с.
6. Торяник В. М., Хрідочкін А. В., Джинджоян В.В. Екскурсологія : підручник. За заг. ред. доктора юридичних наук, професора, В.О. Негодченка. Дніпро : ДГУ, 2022. 370 с.
7. Туристичне намісто України. Атлас / ДНВП "Картографія", Укргеодезкартографія. Київ: ДНВП "Картографія", 2011. 136 с.

Додаткова література

8. Жирак Л.М. Івано-Франківськ екскурсійний. *Туризм XXI століття: глобальні виклики та цивілізаційні цінності*: матеріали Міжнар. наук.-практик. конф. (Пряшів, 10–11 квіт. 2019 р.). Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. С.69-72.
9. Жирак Л.М. Проблеми розвитку екскурсійної діяльності в Івано-Франківську. Концептуальні проблеми розвитку сучасної гуманітарної та прикладної науки: матеріали IV Всеукраїнського науково-практичного симпозіуму (м. Івано-Франківськ, 15 травня 2020 року). Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2020. С.105-109.
URL: https://ukd.edu.ua/sites/default/files/2020-05/ACFrOgBot5LSMLoGVcwQG-tTobvnnDh4-2f70WqVpHiTr02iA_1aBCT6TXLmGzIzUJ7oKnN59NHmr8wCM8h42Q9wsEsBU

[K9AMmN5h-lGu8Y1PgQkbageycP56BfdVM%3D.pdf](#) (дата звернення: 25.08.2025).

10. Жирак Л.М. Івано-Франківськ – туристичний бренд Прикарпаття. Причорноморські економічні студії: наук. журн. / Причорномор. н.-д. ін-т екон. та інновацій. Одеса, 2020. №51. С.144-149. URL: http://bses.in.ua/journals/2020/51_2020/25.pdf (дата звернення: 25.08.2025).

11. Івано-Франківськ = Ivano-Frankivsk: безальтернат. мистец. путівник / упоряд. М. Джичка; тексти: Н. Голомідова та ін.. Івано-Франківськ: Молодіж. Мистец. Формация «Форумс». 2012. 207 с.

Електронні інформаційні ресурси

12. Буковина інфо. URL: <https://www.buktour.icu/> (дата звернення: 23.08.2025).

13. Вітаємо на Закарпатті. URL: <https://zaktour.gov.ua/> (дата звернення 23.08.2025).

14. Дарія Цвек. Найвидатніша господиня України. URL: https://www.youtube.com/watch?v=_Y152qRjzUM (дата звернення: 24.08.2025).

15. Закарпаття. URL: <https://guide.karpaty.ua/uk/locations/zakarpattya> (дата звернення: 22.08.2025).

16. Івано-Франківщина туристична. URL: <https://iftourism.com/pro-ivano-frankivsku-oblast> (дата звернення: 25.08.2025).

17. ІВАНО ФРАНКІВСЬК – область, яку варто відвідати. URL: https://www.youtube.com/watch?v=_5ItjprabDY (дата звернення: 25.08.2025).

18. Карпатська спадщина. URL: <http://carpathian-heritage.org.ua/ua/> (дата звернення: 25.08.2025).

19. Мандруй своє. Івано-Франківськ. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=3aXdCTjinQ0> (дата звернення: 22.08.2025).

20. Be a Better Guide. URL: <https://www.beabetterguide.com/about/> (дата звернення 23.08.2025).